

Székelyország

«Székely-Udvarhely»

Csik, Háromszék, Marostorda, Tordaanyos és Udvarhely-
vármegyék partoktól független, székely érdekű újsága.

Előfizetési ára: egész évre 10 K, félévre 5 K,
negyedévre 2 K 50 f. Egyés szám 16 fillér. Hirdeté-
sek díjszabás szerint. Megjelenik minden vasárnap.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyud-
varhely, Kossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz. Posta-
lakcímképzőtári csekk- és kliringszámla 10489.sz.

Jövel szent lélek Úr Isten!...

Éneklik ma buzgón az em-
berek.

Ünnepi díszet öltött a világ s
az emberiséget magasztos, szent,
felemelő érzelem hatja át.

Szinte érezzük, hogy a szent
lélek, a felvilágosultság szállja
meg és hatja át szívünket,
egész valóságunkat.

Szinte érezzük, hogy sze-
meinkről eloszlik a megpróbál-
tatások, szenvedések golgotájá-
nak fátyola, mert a Megváltó-
nak magasztos története, fen-
séges bizonyosságát adja annak,
hogy a jó, a nemes nem hal-
meg végkép a golgotán, hanem
feltámad a halálból s magának
nem csak eget követel, hanem
követőket, híveket, harcosokat
teremt.

Itt van piros pünköst ünnepe.
Eljött a kereszténységnek az a
legmagasztosabb ünnepe, ame-
lyet a megértés, a felvilágosulás
és a szent lélek eljövételének
emlékére szentel.

Virágok nyílnak a mezőn. az
erdő zöldlombos fái közt fen-
séges madárdal töri meg az
egyhangu, csöndes némaságot;
bizonyosságul annak, hogy a
dermesztő hideg gyilkos hatalma
megtörik a napsugáron sa lágy
tavaszi szél eltünteti a föld ha-
lotti szemfedőjét és utat nyit a
megértés, a természet gyümöl-
csőt termő munkásságára.

Ha látjuk a természet pom-
páját, ha látjuk az emberiség
arcáról letűkröződő ünnepies
hangulatot, az oly jól esik sze-
meinknek és az oly bátorítónan
hat csüggedő lelkünkre, hogy
érzelmeinket szavakkal kifejezni
képtelenek vagyunk.

Jól esik a bátorítás, hiszen
ha valaha, úgy most sokszorosa-
n szükségünk van rá.

Rég idő óta járjuk ugyanis
a golgotát. Népünk, amely év-
századok viharaival büszkén
dacolt, amely e vérrel szerzett
rögöket török, tatár csordák du-
lásával szemben is egy évezre-
den át képes volt megtartani,
nap-nap után gyengül, mind
erőteljesebb lesz s kezd elsu-
lyedni, elpusztulni az idegen
nemzetiségek tengerének hul-
lámsírjában.

Ez a nép, a székely nemzet,
mely oly sok vihar ellen bizto-
san állt ör helyén, vagyoniilag és
így erkölcsileg is mind inkább
rohan a lejtőn s nincsen, aki
fülébe zugja úgy és oly hatal-
masan a jelszót, a parancsot,
hogy eddig és ne tovább! hogy
az megértve és teljesítve legyen.

A székely nép, melynek fiai
évszázadokon át veleszületett
természeti képességénél fogva
szellemi és közgazdasági fölé-
nyét a világ bamulatára volt
képes fenntartani, ma szellemi
végegyengülés tünetei közt nyug-
szik azon a halálos ágyon,
amely ha bekövetkezik a vég,
egy jobb sorsra, de minden
esetre szebb halálra méltó nem-
zet tetemeit fogja tartani.

Szomorú és méltán csügge-
dést keltő a jelen. Tagjainkat
régén zsibbasztja elernyedésünk,
elerőtlenedésünk tudata. Két-
ségbe-ejt mindnyájunkat az a
tudat, hogy küzdelemre hívó, a
veszély nagyságára, közvelen-
ségére figyelmeztető szavunk
pusztában elhangzó szó marad,

mert a nagy tömeg, már any-
nyira el van merülve a nem-
törődőmség, a tehetetlenség mo-
csarába, hogy szavunk meghal-
lására is képtelen.

Szomorúságunknak, csügge-
désünknek tehát meg van a
kellő oka s így nagy oka van
annak az örömmnek is, amelyet
a mai ünnep jelentőségének át-
érzése teremt meg a sziveink-
ben, amely ünnep jelentősége
bátorságot csepegtet csüggedő
sziveinkbe.

Hiszen amint a szent lélek
eljövetele beigazolta, hogy a
golgotán kivégzett Krisztus nem
halt örök halált, hanem feltá-
madva a sírból, nem csak hogy
utat tört az egekbe magának,

Egy székely festő-zseni.

Ezelőtt 20 évvel, mikor mint első
éves nebulók a budapesti mintarajz-
iskolában gipszeket rajzoltunk, tő-
lünk szerényen elhúzódva, a terem
sarkában egy igénytelen külsejű fia-
tal ember dolgoztatott.

Ez az igénytelenség, ez a Nagy
Pista már akkor is annyi dicséretet
kapott a professzoroktól és más
hozzáértőktől, hogy rövid időn belül
sikerült neki az egész trup bámula-
tát és irigységét felkeltenie.

Nem is maradt sokáig Pista ba-
rátunk a „Tökériában“. Két és fél
év alatt tökéletesen magáévá tette
az ott tanulhatókat.

Elment azután Münchenbe Herte-
rich-hez, hogy ott az idegenek előtt
a nemzetközi társaságban szedje el
az első díjakat (nehány hónap alatt
nem is egyet, hanem ötöt).

Grafikai munkái a kiállításon a
nagy Menzel vásznai mellett sem
vesztek el s már ekkor jósolta Len-
bach a legnagyobb német arckép-

hanem eszméit, tanításait a
szent lélek által átültette eze-
rek lelkébe, hogy ott apáról-fiura
szállván át, éljen örökké, —
bizonyosságul szolgál arra is, hogy
ez a nemzet, amely évszázadok
viharaival küzdeni tudott, —
szintén részesül a szent lélek
áldásaiban s felvilágosultan észre
fogja venni, hogy mai tettlen-
ségével fel kell hagynia s szent
küzdelem árán vissza kell sze-
reznie azt a hatalmat és erőt,
amely fontos nemzetvédői hi-
vatására képesé teszi.

Örvendünk, lelkünket áthatja
a piros pünköst szülte magasztos
érzelemi, hogy mint a tél
dermesztő, gyilkos hidegének
hatalmát megtörte a tavaszi
napsugár, nemzetünk golgotájá-
nak hatalmát is meg fogja törni
s hasznos gyümölcs termelésére
képesíti testvéreink mindenikét

festő, hogy Nagy-ból rövid idő
alatt első rendű grafikus lesz.

Volt Párisban és Rómában is, de
ott már újabbat nem tanulhatott,
mert amit az iskola nyújthat, azt ő
már elsajátította. Nagy István ekkor
már annyit tudott, hogy azzal a tu-
dással más, kevésbé skrupulózus
ember nálunk „hirneves festőmű-
vész“ lehetett volna. De Nagy nem
ilyen fából van faragva, ő már ak-
kor is jól tudta, hogy a tudás s a
technikai készség még nem művé-
szet.

Hogy magát adhasa, megkellett
ismernie önmagát. Következtek te-
hát a magába vonulás, a szigorú
önkritika, a keserű tépelődés s a
lankadatlan munkálkodás évei (ez
idő alatt 2000-nél több rajzot és
festményt produkált). Valóban vas-
akarat, nagy önfegyelmélettség és
igazi székely makacsság kellett ah-
hoz, hogy tehetsége és képességei
tudatában, a sikerekkel nem törődve,
magát 15 évre a világtól csaknem
teljesen számízza.

Különben a Nagy István élete
egész regény, — mint ő mondja —
5 kötetes regény.

az egymást megértés, az egymást becsülés jótékony tavaszi napsugára.

Hisszük, hogy eljön az idő, eljön a székely nemzetre is a szent lélek áldása: a megértés, a felvilágosodás kora s akkor, mint ma a kereszténység millióinak ajakán, a mi ajkainkon is boldogan fog felhangzani az ének magasztos szava

Halleluja! halleluja!

Kossuth Ferenc 1841 – 1914.

A Kossuth mauzoleumnak, a magyar nemzet kegyete és áldozatkészsége folytán a Kossuth-név halhatatlanságának biztosítására emelt panteonak, új lakója van.

Meghalt Kossuth Ferenc.

Nem...ne mondjuk ki ezt a rideg szót, hiszen azok, akik egy nemzet boldogításáért küzdenek; azok, akik életüket egy nemzet erősítésére, boldogítására szentelik, azok nem halnak meg, hanem csak őseikhez térnek, beszámolni sáfárkodásukról.

Kossuth Ferenc, akit zseni gyermekkorában rideg börtönbe vetett a nemzetet leigázó zsarnoki hatalom; aki évek hosszú során át szenvedte a száműzöttek szomorú életét; aki tetterős ifjává fejlődve, dicsőséget szerzett tudásával a magyar névnek; aki nagynevű atyja halála után vissza jött ebbe a hazába,

Az utolsó éveket a Békási szorosban, egy elhagyott, lakatlan fűrésztelepen-töltötte, 20 kilométer távolságban a legközelebbi falutól, ahol kivált a téli havasi tájakat pingálta nagy előszeretettel a lá Segantini (20 fokos hidegben).

És végre most, még a kellő időben, de még ekkor is inkább barátai unszolására szánta rá magát, hogy bemutatkozzék, illetőleg, hogy életjelt adjon magáról, mert (mint a „Budapesti Hírlap“ kritikusa mondja) manapság bizony könnyen felejtnek az emberek s bármekkora tehetsége legyen is valakinek, könnyen megeshetik, hogy még életében elfelejtik és eltemetik örökre...

A múlt hónapban két más piktor társaságában állított ki művésznünk, de az a kiállítás tulajdonképpen csak Nagy István kiállítása volt, akinek 120 rajza és festménye az illetékes művészeti körökben nagy szenzációt keltett.

Az „Ország-Világ“ műkritikusa ez alkalomból ezt írja „... Nagy István teljesen felolvasd egy nagy panteisztikus érzésben, mikor a természet megnyilatkozásait lesi. Az ő számára nincs az a jelentéktelensége a természetnek, melyben fel ne tudná fedezni, meg ne tudná érezni az örök

amelynek évtizedeken keresztül száműzöttje volt s itt két évtizeden át harcolt a nemzet felébresztéséért, a magyar nemzeti szabadság diadalra jutásáért és azért, hogy a nemzet és uralkodója között toronyosult félreértéseket eloszlatva, megteremtse azt a békét, azt a harmóniát, amely nélkül a nemzet boldogulását, az uralkodó szilárd hatalmát elérni, egyáltalán nem lehet.

Az a Kossuth Ferenc, aki ezeket tette, aki ezeket a magasztos eszméket nagyrésztben diadalra juttatta, nem halhatott meg. Meghalt csupán az a gyarló porhüvely, melyet a könyörtelen természet magának követel, mely az enyészeti törvényeinek lévén alárendelve, porból származván, újra porrá kell válnia.

A lelke, a szelleme azonban, — amit világ óriássá magasztosult atyjától örökölt — az nem halt meg, hanem itt marad közöttünk, hogy táplálja bennünk atyja, minden magyar apja: Kossuth Lajos iránt soha nem gyengülő határtalan szeretetünket, ébrentartsa lelkeinkben a szabadság vágyát, a honszeretetet.

A Kossuth Lajos fia volt Ő, annak a nagy Kossuth Lajosnak a fia, aki titáni erejével, a végletekig lelkesíteni tudó tízes szónoklataival, életre, tetterre, küzdelemre bírta haldokló nemzetét, aki amidőn a balsors egész súlyával nehezedett rá és nemzetére, a bujdosók keserű kenyérével táplálkozva járta be az összes művelt nemzeteket s azok előtt beigazolta, hogy népe a magyar, érdemes az egész világ bámulatára; hogy nemzete megérdemli a művelt nemzeteknek nemcsak a simpatiaját, hanem a támogatását is.

természet szivdobogtatón forró lehetét. Portréinak valósággal drámai előadásuk van. Egészen egyéni festésmód, lélekig ható karakterérzék és virtuózus biztosság jellemzik ezeket a fejeket.

„Nagy most is erősebb a grafikában, elsőrendű rajzoló. Jól lát s a mit lát, könnyű, biztos vonalvezetéssel viszi át a papírosra. Különböző fatanulmányai első pillantásra igénytelen alkotások, de a rajzolás precizitása, az egyes fanemek természetének átérzése a mai óriási mértékben megnövekedett művészi termelésnek is legfinomabb darabjai közé sorozzák (Bpesti Hírlap).“

Igy ír a „Budapest“, az „Esti Újság“, az „Alkotmány“ s az összes budapesti német lapok, de valamennyi között a legfigyelmesebb s a legszakszerűbb a „Neues Pester Journal“ bírálata, melynek kritikáját kötelességünknek tartjuk itt szórul-szóra közölni.

„A művésznök jelenlegi kiállítása tanuja annak, hogy vannak még nálunk művész tehetségek, kik csendben fejlődnek és az érzés idejét szerény visszavonultságban várják be. Ezek közül való Nagy István. Új ember, de épenséggel nem kezdő. Ez a kemény fejű székely München-

Annak a Kossuth Lajosnak a fia volt Ő, akinek hívására fegyvert fogott az agg, harcmezővel cserélte fel az iskolapadot, a gyermek, akinek szavára napok alatt oly hadsereg támadt, mintha azt nem egy két nap, de szülte volna sok, sok század.

Hogy Ő, a nagy Kossuth Lajos fia, nem ott folytatta a harcot, ahol atyja kezéből kihullott a zászló s hogy nem azokat a fegyvereket vette kézbe, amelyekkel atyja dicső nevet szerzett: nem hibájának, hanem a körülményeknek tudható be, hogy a száműzetés évtizedei alatt úgy az emberek gondolkodásaiban, mint az emberi küzdelmeket szabályozó, irányító korban, nagyon lényeges átalakulások történtek.

A nemzetek harcát ma már nem a karddal, ágyuval, hanem a kapával, kalapáccsal kell megvívni s akik Kossuth Ferencben a nemzetet gyilkos csatákra lelkesítő népvézért várták, azoknak természetesen csak lódnok kellett, amint csalódtak azok, akik Krisztusban a zsidók világi hatalmát vissza állító fejedelem eljöveteletét remélték.

Kossuth Ferenc ugyanis méltó utódja volt atyjának. Ő megértette éppen úgy a korszellem szavát, mint annak idején dicső édesapja s azt megértve, vette kezébe azt a fegyvert, amely a nemzet boldogulásának kivására alkalmasnak mutatkozott. S harcolt kitartóan, küzdött fáradtságot nem türoen mindaddig, amíg a szervezetét ölé gyilkos kör engedte azt teljesíteni.

Élete pályafutása olyan volt, amilyenhez kevés embernek van osztályrésze.

1831. november 16-án született Pesten, mint Kossuth Lajos és neje Meszlényi Teréz első gyermeke.

ben, a festő akadémiák Mekkájában már első díjakat nyert anélkül, hogy hazai kiállításainkat valaha megörvendeztette volna. Zárkózott művészi egyéniségét az életnek, az embereknek és a természetnek csak nagy izgalmai foglalkoztatják. Ő első sorban a természet festője, azt igazi színeiben és hangulataiban ragadja meg és elég erős őstehetség ahhoz, hogy oly igazi színekben és hangulatokban ábrázolhassa is; bizonytalan moderneskedő víziókat nem költvén róla. Apró házcsoportjain, kis erdélyi templomocskáin meglátszik, hogy nincsenek azok otthon, a kényelmes műteremben készítve és úgy találomra színezve, mázolvva, hanem künn a természetben alkotta meg őket.

Ezért van az ő erőteljes székely falurészleteinek egyéni tónusa, levegője, ezért lehelik főségesen zordon hegyi tájképei nagy magánosság hangulatát.

Az erkölcsi siker tehát teljes volt. Hát az anyagi? Fájdalom a nagy közönség s a mecénások, egy-kettő kivételével, nem vettek róla tudomást. De hisz ez nem is lehetett másként, azt a művész is tudta, mert csaknem teljesen ismeretlen neve nem lehetett jó ajánló levél.

Zseni gyermekkorában Magyarországon ujjászületésével esett egybe. Mint hét éves gyermek érte meg azt a szabadságharcot, amelynek vezére, életője nagy nevű atyja volt.

A világozi fegyverletétel után nem menekülhetvén atyjával, testvéreivel együtt Márton Antónia és Karády Ignác gondozása alatt barangolta be az egész dunántúli vidéket. Házról-házra bujdoskoltak az őket mindenfelé üldöző hatalom elől. Hosszas bujdosás után 1849. aug. 25-én, édesapjuk neve napján Ő bányán a Zsámborszky-család kastélyában egy Kovács Pál nevű ügyvédjelölt árulása következtében fogta el őket az elfogatásukra kirendelt 125 gyalogos és 40 nehéz lovasból álló osztrák csapat s nagy diadallal vitte őket, tehetetlen gyermekeket a Pozsonyi várba, ahonnan általános európai felintúlásra is csak nyolc hónapi fogság után szabadulhattak ki.

Kiszabadulásuk után szüleik után Törökországba mentek s itt vette kezdetét Kutahiában a Kossuth Ferenc tanulása is. Tanítója Karády Ignác és Asbóth Sándor volt.

A magyar emigránsokkal ő is Londonba ment s Pulszky Ferenc és neje gondozása alatt itt is maradt akkor is, amidőn atyja Amerikába távozott. Később tanulmányait Párisban és ismét Londonban folytatta s a tudományszakok több ágában jeles képzettségre tett szert. Mérnöki, építészeti, vegyészeti és a bölcsészeti diplomákat kitüntetéssel megszerezte, sőt a természettudományi szaktárgyakból is letette a vizsgákat. Londonban a politikai tudományokból oly kiváló eredménnyel vizsgázott, hogy 1859-ben ő nyerte el a pályadíjat.

De volt más baj is, hiányoztak a nagyméretű festmények. A nagy közönséget nem vonzzák az apróbb, intimebb tárgyú, külsejükben igénytelen képek, ennél fogva az ilyen bemutatató kiállításon csaknem döntőfontosságuk van a nagyméretű, csillogó külsejű képeknek.

De a nagyméretű képek festése csak a felkapott „divatba jött“ gazdag művészek fényűzése.

Ha Nagy Istvánnak megadhatnák azt a kényelmet, hogy nagy — minél nagyobb — képeket festhetne, akkor művésznünk teljesen talpra állana s be tudná váltani a legvérmesebb reményeinket is, mert Nagy István egy valódi istenadta talentum.

Ha a marasztalásnak enged s felcsap Münchenben német festőnek, ma már meg volna minden kényelme, de Nagy István most már nem csak szívével-lelkével, hanem a művésztével is elválaszthatatlanul iderőlt a Székelyföldre.

Miénk a művész, miénk hejji nemsokára tán csak imitt-amott! ez a föld is még, melynek gyönyörű részleteit oly lobogó hévvel és nagy tehetséggel festi meg; és ezt elgondolva, felsohajtunk, hogy vajjon lesz e miénk valamikor az a magasabb népműveltség és jólét is, amelynek birtokában ilyen istenadta fiainkat megérteni és magunknak megtartani képesek legyünk!? S.

Olaszországban a liguriai vasutépítésnél vett részt s 1864-ben a monteceniszi alagut furásánál és a susai vasutnál működött, mint mérnök oly eredménnyel, hogy rövidesen osztályfőnökké, majd a műszaki hivatal főnökévé lépett elő.

Közben az emigrációnak is tevékeny harcosa volt, az európai sajtóban számtalan újság cikkel tartotta ébren a magyarság ügye iránt az érdeklődést.

1876-ban Cesenában vette nőül első nejét: Hoggius Emiliát, akivel annak Firenzében 1887. október 30-án bekövetkezett haláláig boldog házasságot élt.

1877-ben az Impresa Industriale Italiana vezérigazgatója lett s e minőségben több óriás vas- és acélhidépítése által szerzett dicsőséget a magyar névnek. Legutolsó nagy munkája a nilusi acélhidak építése volt.

Munkásságával is nevet, dicsőséget szerzett magának.

1867. után Magyarországon két ízben képviselővé választották, de megválasztását, mert atyját nem akarta idegenbe hagyni, — nem fogadta el.

Atyja halála után 1894. október 29-én érkezett végleges tartózkodásra Budapestre, s addigi munkásságával felhagyva, a magyar politikai élet irányítását tűzte ki feladatul maga elé.

Hogy a politikai életben mit ért el, annak részletezésére nem terjeszkedem ki, csupán annyit említek fel, hogy 1895. április 5-én Tapolcán képviselővé történt megválasztása után a függetlenségi pártnak egyhanguan megválasztott elnöke lett s a pártot oly népszerűsége emelte, hogy az 1905. évi általános választások alkalmával az óriás többséget nyerte el.

Majd sikerült eloszlatnia a bizalmatlanságot s mint kereskedelmi miniszter beigazolta az uralkodója előtt, hogy a magyar bárkinak hívják is, őszinte tisztelője, lelkes védelmezője mindég az uralkodó háznak.

Szervezetét rég óta roncsolja az emésztő kór s amidőn 1914. május 25-én hajnalban szíve megszünt dobogni, ravatalánál találkozott az uralkodó és a nemzet kegyelele.

Sokat zaklatott teste örök pihe-nőre tért, szelleme azonban élni fog közöttünk amíg magyar él, amíg a Kossuth névnek varázshatalma meg nem szűnik, örökre.

Puskás Lajos.

— **A város diszpolgára.** Kossuth Ferenc temetése napján Székelyudvarhely város közönsége is mélységes fájdalomnak adott kifejezést. Az utcai villamos-lámpák gyászleplel voltak bevonva és a temetés egész ideje alatt égtek. Kossuth Ferenc Székelyudvarhely város diszpolgára volt. A temetésen a várost Gotthárd János polgármester és Dr. Valentsik Ferenc orsz. képviselő képviselték és a város nevében koszorút helyeztek a ravatalra.

Székely Irodalmi Társaságok.

Főnti címen a Székelyországban rokonszenves felhívást olvastam, melynek célja lenne a székely írókat, újságírókat s a minden szépért, jóért lelkesedni tudó székely hazafiakat jelentkezésre bírni, hogy megalakítható legyen minden székely vármegyében a Székely Irodalmi Társaság, mely feladatául tűzné ki az elveszésnek indult nagy szellemi és erkölcsi tőke, mellyel öskulturális fajunknál fogva birtunk és birunk még ma is Isten kegyelméből s mert egyesülésben az erő és akarat, mely előbb vagy utóbb, de győzelmet arat. — A megalakult Székely Irodalmi társaságok szövetségre lépnének egymással, megtartván maguknak külön-külön önállóságukat, megalakítanák a hatalmas szellemi Szikuliát, melyben a felhívás szerint már nemcsak írók és újságírók, hanem tudósok, festők, szobrászok, zeneszerzők és művészek is csoportosulni fognak erős nemzeti irányu munkára.

Üdvözlöm azt a fiatal székely író, kinek agyában az eszme megszületett s fáradságot s talán költséget sem kímélve, életre hozta a Csikvármegyei Irodalmi Társaság-ot. Üdvözlöm az eszmét, mert az magasztos, szent és aktuális.

Magasztos, mert a székelység szellemi nagyjainak, zászlótartóinak tömörítését ohajtja, akik eddig is, bár szétszórva, elszigetelve, de mégis vigyáztak ránk s mint jó orvos az az ő betegjét, szeretettel és gonddal figyelték pulzusainkat, hogy könnyen megállapítható legyen a diagnózis.

Szent, mert egy pusztulni indult népfaj szellemi és erkölcsi életének gyöngyeit, drága kincseit ohajtja megmenteni az utókornak s egybe felrúzni lethargikus álmából e téren is, hogy ne csak gazdaságilag, hanem szellemi és erkölcsi életében is térjen a modern népek pormentes útjára. Sajnos, de való az, hogy a székely nép, mely oly hosszú századokon át nemzetiségek közé ékelten is szívóssága folytán védő bástyája volt e szép honnak, az idő vas foga által megtörve, megtépve, acélos izmai megpetyhüdve, a végelpusztulás lejtőjére tért. Épp ezért ne vegye tőlem rossz néven senki, hogy senki fia, ha elkeseredésben nem is olyan régen azt irtam volt:

Tele sirtuk a világot.

Hogy a székely pusztul, apad,
Hogy nem tud a lábán járni
S tudományban marad, marad.
És ez bár megrázza lényünk
S bár fáj nekünk ez a tudat,
De a valót eltitkolni
Nem lehetett s nem is szabad!

Végül aktuális az eszme, mert a székely-mentési akció zenitjére ért, megtalálta a helyes utat a székely nép anyagi erejének gyarapításához, emeléséhez a szövetségi és gazdasági élet mezején. Illó és kívánatos

tehát, hogy most már szellemi és erkölcsi téren is a haladás útjára térjen a lelkes és önzetlen székely apostolok egybe vonásával.

Föl tehát a székely dicsőségért, föl e nemzet irodalmáért, föl a komoly munkára, föl a nemes verscnyre.

Nem akarok hosszadalmas lenni, de legyen szabad kijelentem, hogy a felhívásnak azon részével, mely az írók és újságírók önkéntes jelentkezését proponálja, nem értek egyet, mert így a kisebb kaliberű, de lelkes székely írók hallgatásra vannak utalva s kisebbségük tudatában, mint jó magam is, szerényen visszavonják vitorlájukat. Véleményem szerint az volna a helyes út, hogy a vidéki székely izü lapok s azok szerkesztői, kik jól ismerik népünk jóakaróit, ezek címeit szolgáltatásukét az intéző köröknek, hogy a leendő meghívás után álljon harcba mindenki, ki magában erőt, bátorságot és tehetséget érez. Hogy pedig a tanítószázade csatlakozhasson: a Székely Tanügy, Néptanítók Lapja Budapesten; a Család és Iskola Kolozsváron; Isko ai ünnepeink Marosvásárhelyen; Kiskükölli megyei Tanügy Dicsőszentmártonban; Tanítótestületi Értesítő Tordán; Udvarhelyi Népművelés Székelyudvarhelyt stb. című tanügyi lapok igen tisztelt szerkesztői is küldjék meg jegyzékeiket a kezdeményezőkhöz kezeibe.

Én hiszem és vallom, hogy tanítóink örömmel állnak e magasztos, szent és aktuális eszme szolgálatába, de annyit, elvárnak hogy az illető körök meglássák és munkába szöveltsék.

Én hiszem és vallom, hogy a nemzetrontó elemekkel szemben, az eszmék heroszai hősi győzelmet aratnak székely népünk gazdaggá s szellemi és erkölcsi téren is naggyá és hatalmassá lesz s mert:

Nubiának hős párduca
Nem szül soha gyáva nyulat;
S hogy a székely sem fajul el,
Biztat engem is a tudat.
Csak előre névtelenek,
Fogjunk össze e jó népér,
Tudom, hiszem hogy megvirrad,
S nem fajul el a székely vér.

(Buzaháza.) **P. Szentmártoni Bálint.**

— **Virágok diszlenek** Kézdivásárhelyt a villamos oszlopokon. A virágok gondozását a városi kertész végzi. Mert ott (Kézdivásárhelyt) városi kertész is van kérem. A főtér erkélyei és ablakai is virágdiszt öltöttek, a mi feltétlenül a közönség finom izléséről és szépérzékéről tesz tanuságot. Reméljük, hogy a Székelyföld többi városai is követik Kézdivásárhely példáját s különösen Székelyudvarhely város vezetősége, legalább az ezredéves emlékoszlop lánckorlátán belől levő környékét pázsintossá teszi — külön pótdó nélkül...

SZÉKELY GAZDA.

Hogy áll a homoródalmási barlangtalaj-trágya ügye?

Írta: **Hargitai István.**

A „Székelyország“ hasábjain láttam ezt a kérdés először nyomdafestéket, illő, hogy a továbbiak is itt kerüljenek nyilvánosság elé. Péterfy Tamásról már régen tudjuk, hogy „míg nem győz, nincs nyugalma!“ Most is foly a mozgalom. Viszi a nagy göbé. Az ügy állásáról a következőket jegyezzük fel:

Ajtai János homoródalmási pap hálás köszönettel fogadta a nagy göbé lelkes fáradozását. Tudatja, hogy a barlang denevértrágyáját évek óta többen felhasználták trágyázási kísérletezésekre és meggyőződtek annak jó hatásáról. Csakhogy a kiszállítása többbe kerül, mint a trágyaértéke. (Hiszen így volt a híres miskolci csizmadia is a pénzhamisítással, mert a régi négykrajcáros darabja neki nyolc krajcárba került az ebadta!)

Megjegyzem a derék pap, hogy a barlang-trágyát hidak építésével könnyebben lehetne kiszállítani, de az a hidépítés tiszteresébe kerülne a trágya értékének. A denevértrágya mennyiségét 4—5 vagonra becsüli Ajtai tiszteletes ur. Följegyzem azt is, hogy az E. M. K. E. által 1896-ban épített pallókat is elvitte az árvíz, amikor a patak megdagadt a sok esőtől.

Felsorolja a közlekedési nehézségeket és megjegyzi, hogy néhai Ugron Gábor is a nyolcvanas években a községtől bérbe vette a denevértrágya felhasználási jogát, de nem tudott alig tíz szekérrel elhordani, mert „drága multság“ volt, drágább az istállótrágyánál. (Meghíszem azt, mert az ő birtoka messzi fekszik onnan és a fuvar sok, de miért nem ajánlotta a közel lakó szegény székely népnek?)

Azok tudnák némi előnnyel használni, akiknek a kaszállója közel van. Ezek néhányan kísérleteztek is vele több éven át. Ajtai János tiszteletes ur azzal fejezi be érdekes tudósítását, hogy a denevértrágya igen csekély ahhoz, hogy nagyobb tőkebefektetést érdemelne. Különben is várja Péterfy Tamást, aki a nyáron oda látogat.

Péterffy Áron nyugalmazott homoródalmási tanító az almási barlangtalaj ügyében szintén nyilatkozott. Házához hivatott hat tekintélyesebb székely gazdát az almásiak közül és egyhangulag azt állapították meg, hogy a kitermelés és a szállítás nagy költségbe kerül. Megemlíti, hogy Ugron Gábor tíz évre vette volt ki évi tíz forintért (nem is drága!) a barlang denevér trágya használatát. De a drága szállítási költségek miatt nem sokat vltetett.

A tanító bácsi is kísérletezett a barlangtól 4 kilométerre eső kaszállóján, De a hátón való zsákba hordás sok időt emésztett fel. Kétségkívül három évig meglátszott a

kaszáló dus termésén a trágyázás de a nehézségek miatt lemondott a további kísérletezésről. Legcélszerűbb volna, ha lejönnél, mert bizonyosan másként látnád mint 20 év előtt. Szívesen látunk, — fejezi be Péterffy Áron nyugalmazott tanító az értesítőjét.

Az almási barlangtalaj trágya-kérdése ezek után lekerülhetne a napi rendről, amint lekerült a régi időben is, de Péterffy Tamást nem olyan embernek ismerjük, aki könnyen lemond a megkezdett ügyről. Őt már tizenöt év előtt László Gyula, a székely iparkamara jeles titkára a legszívósabb és kitartóbb jelzővel illette. Most is ez fog győzni: a szívósság, a kitartás.

A nagy göbé bejelentette terve készségét az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnél Rubinek Gyula igazgató megigérte, hogy nyári szabadság-idője alatt Péterffy-t, mint az O. M. G. E. kiküldöttjét Homoródalmásra küldték a barlangtalaj és denevértárgya értékének és mennyiségének meghatározása végett.

Tehát jön a nagy göbé, aki jelenleg a Borszék Soma bácsi ruhái-ban jár, mert a nagy székely reá hagyta, hogy ő viselje, aki legtöbbször a székely népet a most élő székelyek között. (Mi barátai most tudtuk meg, hogy miért olyan rongyos a Péterffy Tamás ruhája. Azért, mert a Borszék bácsi végakarátát híven teljesíti és rongyosra viseli a ráhagyott ruhákat.)

Péterffy bácsi tehát Homoródalmáson lesz augusztus vége felé, csak betoppan úgy, amint ő szokott: „Adjon az Isten jó napot! Áldást, egészséget, szerencsét. Hát itt volnék. Eljöttem.“ És lapáttal, kapával, zsákkal, meg lezárható üvegekkel (minta-vétel végett a vegyelmézésekhez) kimegy a régen látott barlangba.

Hanem mégis furcsa ember. Nem nyugodott meg a félbehagyott trágyázási kísérletekben. Irt a két öreg helyett a fiatalabb tanítónak: Kriza Sándornak. Megkérte, hogy valami letteképpen mégis csak csináljanak barlangtalaj és denevértárgya trágyázási kísérleteket — bármily kis területen. A derék tanító bizonyára meg is teszi a nagy göbé kedvéért, hiszen ajándékkönyveket kapnak a trágyahordó fiúk is.

Igy áll a barlangtalaj trágya ügye és remélhetjük Isten után valamint a nagy göbé fáradhatlansága révén, a hasznosítás megoldását.

H. I. cikkéhez csak azt jegyzem meg a szerkesztő szíves engedelmével, hogy az almásiak összetévesztik a barlangtalajt és a friss denevértárgyát. A „Péterffy Asztal Társaság“ egyik tagja a husvétii ünnepek alatt járt a barlangba és azt mondja, hogy térdig gázoltak a friss denevér trágyában. Az almási barlang több ezer éves menedéke a denevérek tizezreinek. Hol van ezeknek az állatoknak a hullája, csonttrészei? Bárki könnyen kiszámíthatja, hogy az a trágya-termék ezer éveken át meggyült, letaposódott és ott van, csak kutaini kell. Majd megnézem!...

A szállításra nézve azt jegyzem meg, hogy ott közönséges kötélpályát gondolok a legegyszerűbb házi készítés szerint és ennek hajtását a patak vizével végeztetem, ami in gyenes erő. No, majd megnézem és akkor megbeszéljük. Addig is dolgozzatok testvérek, a székely dicsőségért! P. T.

Fürdők és fürdőzők.

Tavaszi végén, nyári szezon közeledtével, miről volna időszerűbb beszélgetni, mint a fürdőkről és a fürdőzőkről. Társaságban, családban az érdeklődés a nyaralás, a fürdőhely felé fordul, az újságokban, prospektusokban, reklámozáson csábító szépséggel körül fonva jelentkeznek a nagy fürdők és a kis fürdők s néhány hét múlva előkelő bőröndök milliói repülnek szerte az országba, a szomszéd Ausztriában s az egész világba, széthordani a verejtékkel vagy fürge könnyűséggel összedett bankókat.

Ilyenkor akutális a fürdő kérdés és ilyenkor lehet megállapítani, mennyire fürdőző nemzet a magyar. Ha ezekből a látszatokból következtetni lehetne többre is, az ember készséggel állapítaná meg, hogy a nyár, két hónapban mindenki fürdik az országban. Pedig dehogyan fürdik, dehogyan! Csak fürdőzik. Csak fürdőző nemzet vagyunk, amely az elrontott gyomrát, a fájó lábait, a fogyó erőit kurálja vagy szorakozik, pihen, üdül, a leányát adja férjhez és galambokat lövöldöz, egyszóval fürdőzik, de nem fürdik.

Fürdőzni lehet víz és kád nélkül, szappan és rendszer nélkül, a fürdőzés még nem fürdés. A fürdőzők statisztikájából legfeljebb azt lehetne megállapítani, hogy hány embernek telik arra, hogy nyáron elhagyja a megszokott lakását és hogy a doktorokat, vállalkozókat, szállodásokat, fürdőtulajdonosokat gazdagítsa. De nem lehet megtudni, mennyire fürdenek nálunk az emberek.

Erre sokkal megbízhatóbb forrásokra van szükség. Csak a statisztika világító számoszlopaiból derül ki, hogy fürdőzők és fürdők, üdülők és tisztálkodók számaránya mily messze jár egymástól. Nos ha azt nem tudjuk is biztonsággal, hogy a nyári két-három hónapban hány ember áll be reménykedő és vidám fürdőzők közé, azt igenis felbecsülték már, hogy mily mértékben fürdik télen és nyáron rendszeresen az ország lakossága. Tehát: meglehet állapítani, hogy nem vagyunk fürdő-nemzet.

Abból a statisztikai felvételből, melyet a belügyminiszterium a Társadalmi Múzeum és a Magyar Népfürdő-Egyesület együttesen állította össze, kiderült, hogy az ország tizen-nyolc és félmillió lakosa közül 73.7 százalék, az az tizenhárom millió ember olyan helységben lakik, ahol

egyáltalában nincsen nyilvános fürdő. Ez a tizenhárom millió ember tehát vagy otthon fürdik, a maga angol higiénikus felszerelésű cserép-fürdő kádjában, vagy hintón és Pullmann-kocsin jár a szomszéd nagyvárosba fürödni: akkor tudniillik, amikor ez a tizenhárom millió ember bankigazgató lesz, vagy nagyvállalkozó, vagy esetleg néhány ezer hold földnek az ura. Addig egyelőre még nem fürdik.

Lehet, hogy némelyik fürdőzik közülök, lehet, hogy pár ezer valamiféle nyomorult teknőbe vigasztalódik olykor, egyrésze a nyári két hónapban „lefürdi“ az egész évre szóló porciót, de egészben el lehet mondani, hogy az ország minden négy lakója közül csak egy él olyan városban, ahol bármikor módjába van fürdeni. Három pedig nem fürdik, hogy Eötvös Károlynak adjon igazat, aki tudvalevőleg megállapította már statisztika nélkül is, hogy csak az ur, a zsidó meg a beteg ember fürdik, de a magyar ember nem fürdik.

Igaz, hogy a német birodalomba ugyan ilyen pontosságú statisztikai felvétel mást konstatált. Azt konstatálta, hogy ott a lakosság 42.5 százaléka, tehát körülbelül minden második ember olyan lakik helységben, melyben nyilvános fürdők vannak. De — hajh a német, az más! Az jómódu, iparúzó, régibb kulturájú, hol vagyunk mi még azoktól — fogják mondani a kényelmes bölcsék. Azok, akik mindent megértenek és mindent elintéznek egy indulatszóval. Pedig hát ha az mind igaz is, akkor sem következik szükségképpen, hogy bele kell törődni. Nem következik, sőt bizonyosan nem igaz, hogy a földművelő-nemzetnek ne lehetne épen annyit fürdeni s épen oly rendszeresen, — télen-nyáron — mint az iparúzóknak. Nem igaz, hogy amit a jobb gazdasági körülmények még nem tettek szükségleté, azt ne lehetne elfogadtatni neveléssel, szoktatással.

A fürdő nem luxus, a fürdés nem szórakozás, a fürdő a testápolás, az egészség, a munkaképesség eszköze, mint a levegő, a táplálék, a ruha. A bőrt nem csak annak kell ápolnia, aki finom arcbőrre vágyódik. A rendszeres fürdés annak is kell, aki nem akar bőrbajt, aki nem akar tuberkulózisban elpusztulni, akinek az erejére van szüksége.

Hogy erre miképpen lehet rákapatni egy nem tulságosan jómódu nemzetet? Ennek is, mint minden kulturkérdésnek nemcsak gazdasági oldala van, hanem nevelő oldala is. S aki elolvassa azt a vaskos füzetet, mely a Társadalmi Múzeum kiadványai közt e kérdésről megjelent (Hlavács Kornél és Pataki Béla: Munkás fürdő, nép fürdő és iskola-fürdő), rögtön tisztába jön vele, hogy csak az az egy mód kínálkozik, amelyet az Országos Magyar Népfürdőegyesület egy évtized óta ajánl már: iskolafentartók, hatóságok és vállalatok dolga rászoktatni

olcsó zuhanyfürdőkkel mindenkit a legszegényebb néposztályt is, a télen-nyáron való fürdésre. Ez a kérdés hovatovább legégetőbb szociális kérdéseink sorába kerül: ott lesz a helye harcainak a tudósnak, az alkohol, a kivándorlás nyomorúságai ellen küzdők csatavonalában. De emezeknél sokkal sokkal könnyebb lesz a köztisztaságért sikraszálló visakodása. Épen mivel aránylag kiáldozatokkal megvalósíthatók az ideáljai.

Ha ugyanis a fentebb jelzett füzet figyelemmel átlapozzuk, a magyar állapotok vigasztalan vázolásán után jóleső öröm konstatálni, milyen egyszerű és praktikus megoldások állnak rendelkezésre. Egy tízezer lélekszámig terjedő község népfürdőjének berendezéséhez mintául szolgálhat a Nagyszénás község számára készült fürdő, melynek férfi és női osztályán összesen hat zuhanyfürdő és öt kádfürdő van, a százhusz négyzetméter terület építési és berendezési költségei mindent összefelve 25.000 koronába kerültek. De hány olyan nagyközség van az országban, amelyik népfürdővel rendelkezik? Lapozva ezt a füzetet, azt látjuk, hogy a székesfőváros kislakásos telepein és népházán kívül népfürdő van Pozsonyban, Segesvárott, Brassóban, Kispesten és készül Miskolcra, Debreczenben és Aradon.

A pozsonyi népfürdőben a zuhany 12 fillér, a kád 60 fillér, szappan darabonként 2 fillér. Magától értetődik, hogy a zuhany is hideg és meleg vízvezetékre van szerelve. S majdnem mindenütt 10—12 fillérért lehet egy zuhanyfürdő jegyét kiszolgáltatni.

Ugy látszik tehát, hogy az egészségi, tisztasági és c/lszerűségi szempontok mind az ilyen jellegű fürdőberendezéseket ajánlják az iskolák számára csakugy, mint a gyártelepek és a községi népfürdők számára. S a statisztikai adatok egybehangzóan bizonyítják, hogy ott, ahol a gyerekek az iskolában az ingyenfürdőt megszerezték, ahol a gyárakban munkásokkal megkedveltették, az egészségi viszonyok rohamosan javultak. Igaz, hogy az mindenütt a vezetők jóakaratainak, rábeszélő készségének és hozzáértésének a műve volt elsősorban.

De nem utolsó sorban az Országos Magyar Népfürdő Egyesületé is. Ez az igazán jól szervezett társadalmi intézmény, melynek főtitkár hívtala Budapest VI. Liszt Ferenc-tér 19 sz. alatt van, egyleteknek, iskoláknak, hatóságoknak és magánosoknak ingyen bocsátja rendelkezésére nemcsak kiadványait és utbaigazításait, de ingyen készített mérnöki és építészeti terveket is, mindenütt a helyi viszonyokhoz igazodó kivitellel és költségvetésekkel.

Senkit sem menthet fel tehát az indolenciája a köteleességteljesítés alól, senkit az a megnyugtató fik-

ció, hogy a nép tisztaságának kérdése csak pénzügyi áldozatok árán biztosítható.

És amikor csomagolni készülünk, hogy egy fürdőző társadalom minden javát és multságát kiélvezzük, arra, a nem fürdő társadalomra kell gondolnunk, amelynek tizenhárom millió katonája van, akiknek a víz zuhogása, a testnek tiszta jóléte, a civilizáció legnagyobb elősegítője: a szappan és a fürdő — csak az államok ködfátyolában jelent meg. Pár ezer ember lelkiismeretes kötelességteljesítésén mulik, hogy tizenhárom millió magyar belekapcsoltsék a kulturának abba a folyamatosságába, amelyben hideg és meleg csapokból zuhog az életfriss víz.

A góbé szobrász.

A középjait Benkő József emlékmű legértékesebb része az életnagyságu dombormű lesz, amelyet székelyudvarhelyi Rápolti Lajos székely szobrász művészi munkájával készített Budapesten. Érdekes góbé esetet forog a pesti művészek között Rápoltiról.

Ugyanis a kora tavaszon Jankovich Béla kultuszminiszter meglátogatta az epereskerti művésztelepet Benczur Gyula 70 éves születési és 50 éves művészi jubileuma alkalmából. A festő mesteriskola után a miniszter a Strobl Alajos szobrászati mesteriskolájába is belátogatott. A minisztert kaluzoló Strobl mester először is Rápolti és Radnai műtermét mutatta meg. A góbé Rápolti munkájába mélyedve, ugyancsak dolgozott az agyaggal, aztán lelépve a hatalmas Michel Angeló sárból készült alakjától, a belépő miniszterrel pompásan parolázott agyagos kézzel. A miniszter észrevette, de elmosolyodott a góbéságon és a készülő szoborműről elbeszélgetett a művésszel...

Ugyancsak a góbé Rápolttal történt, hogy amikor Strobl mester mintázta ő felsége szobrát, a király a mesteriskola műtermét is meglátogatta. Abban az időben Lotz Károly nagy festőnk szobrát készítette Rápolti Lajos. A király rátekintett az ismerős szoboralakra és megszorította a góbé kezét. Aztán, hogy Strobl mester halkán mondotta a bemutatás alkalmával a góbé nevét, ő felsége újra kérdezte:

— Hogy hívják?

— Rápolti Lajos, felséges uram.

— Ez a szobor ugy-e Lotz?

— Lotz Károly a festőművész, felséges uram.

— Igen jó. Ismerem. Ő festette a várban a freskókat.

És a király, aki levett csákovával járta be a szobrászati mesteriskola termét, csákováját a szeméi fölé tartva, sokáig nézegette Lotz festőművész készülő szoboralakját. (No, de akkor az agyagot lemosta volt kezéről a góbé szobrász.)

HIREK.

— **Lapunk** m. t. előfizetőinek, önzetlen becsületességgel támogató munkatársainknak, valamint minden igaz lelkű székely testvérünknek boldog pünköszt ünneplést kívánunk! A szent lélek felvilágosító kegyelme hassa át mindnyájunk szívét, hogy így összedobbanva, a Székelyföld javát egyenlő erős akarattal munkálhassuk! Hirdetvén félelem nélkül, halált is megvető bátorsággal azt, ami jó és amely összes testvéreinket együvé kapcsolja...

— **Szives kérelem.** A „Székelyország” összes olvasóit őszinte szeretettel arra kérjük, hogy e lap minél szélesebb körben való terjesztésére egy pár jó szót, esetleg baráti levelezéseiknél néhány ajánló sort ne sajnáljanak. Előfizetésükkel, hirdetési megbízásaikkal tegyék lehetővé, hogy a Székelyföld vármegyéit érdeklő szellemi kincseket összehordhassuk s azoknak illetékes helyükön érvényt szerezhessünk. Ehhez kérjük a hazafias támogatást.

— **Új elnök.** A király a csikszeredai kir. törvényszék elnökének — Bigner József dévai kir. ügyészt nevezte ki s így elesik az ellenkező kombináció, mit egyik csikszeredai lapársunk indított útjára.

— **Gábor Áron,** a székely ágyúhős szobrát Istók János jeles székely szobrász fogja elkészíteni a nagy szabadsághős születésének 100-ik évfordulójára. A szobor-bizottságnak e hó 22-én Bereczkben tartott gyűlésén a művészt egyhangulag hozott határozattal bízták meg a kivitellel.

— **Udvarhelymegye vezet.** Csiki Hírlap lapársunk a katonai főosorozás alkalmával történő legényduhajkodásokra hívja fel a felcsiki járás főszolgabírójának a figyelmét. Adott esettel igazolja méltó felháborodását. Végül pedig Udvarhelyvármegyét, mint a hol „rég megszűntek ezek a múlt század emlékeihez tartozó események” — például állítja. Erre nézve így szól: „Az udvarhelyi járás főszolgabírójára rendeltet adott ki a községek előjáróinak, hogy a legényeket minden faluból egy csapatban hozzák a városba. A város végén csendőrök várják az ujoncokat, leszállítják a szekérről s minden falu legénységét a városba két csendőr kíséri a sorozó helyiségig, s megtörténik a sorozás verekedés, orditozás, szekerekkel való örült hajtás és bicskázás nélkül.”

— **A Nemzeti Népszövetség** a Székelyföldön is örvendetes mértékben terjed. Minap Baróton és most pünköszt harmadnapján délután 3 órakor Kézdivásárhelyt, az Uniókertben fogja megalakítani fiókját: Dr Salamon Rezső szervező titkár részvételével.

— **Székely művészek kiállítása.** A Székely Társaságok Szövetsége ez évi agusztus 24-én fogja megtartani idej nagygyűlését Maros-

vásárhelyt. Mint értesülünk — mozgalom indult meg, hogy ez alkalomból a székelyföldi festők és szobrászok műveiből rögtönzött kiállítást rendeznek a Kulturpalotában. Nagy István festőművész is részt fog venni székely tárgy képeivel és alkalmat ad, hogy az ország minden részéről összeseregülő székelység, igaz lélekből jött műveiben gyönyörködhessek.

— **A főispán hazafias adománya.** Gyalóky Sándor, Csikvármegye főispánja a gyergyószentmiklósi Kossuth-szobor alapja javára, 100 koronát adományozott.

— **Gál Antal,** csiknagyboldogasszonyi főkantor, a „Benemerinti” pápai aranyéremkereszt tulajdonosa, életének 73-ik évében elhalt Karcfalván. Az elhunyt egy emberöltőt töltött el a róm. kath. egyház és tanítás ügy szolgálatában. Lelkes és eredményes munkálkodásával igen nagy tisztelet- és közbecsülésnek örvendett. Sok éven át kiváló kántortanítója volt a háromszékmezei Kézdiszentkereszt községnek, hol a falu apraja-nagyja rajongásig szerette a derék, hivatása magaslatán álló embert Keze alól igen sok tekintélyes állásba jutott férfi került ki, akik mindnyájan hálás szívvel gondolnak a kitünő tanítóra. E lap szerkesztője is Gál Antaltól nyerte első tanítását s mélyen érzett hálával emlékezik érdemes tanítójára. Nyugodjék csendesen!

— **Mikes Kelemen Irodalmi Társaság** cím alatt alakul meg ma (pünköszt első napján) a háromszék vármegyeiek társasága Sepsiszentgyörgyön. Ezzel kapcsolatban este 8 órakor az állami tanítónőképző intézet dísztermében műsoros irodalmi estélyt rendeznek a Társaság céljaira. Műsor ez: 1 Magyar nótákat játszik a cigányzenekar. 2. Zsögön Zoltán saját verseiből olvas felel és a modern irodalmi irányzatokról beszél. 3. Dr Keresztes Károly hegedün játszik zongorakísérettel. 4. Péterfy Tamás vidám góbéságokat olvas fel. 5. Kelemenné Zathurecky Berta dalait énekei Koréh Endre cigányzenekisérettel. 6. Lázár István és Portik Andor költeményeit Barabás Mária szavalja. 7. Nagy Móza tárogatón játszik. 8. Gaál Mózes felolvasást tart. Műsor után a Tankóvendéglő emeleti termében társas összejövetel lesz, amelyen bárki szívesen látott vendég.

— **Kétezer mentő-esete** volt már a marosvásárhelyi önkéntes tüzoltó-egylet mentő-osztályának. Ez alkalomból pünköszt másodnapján „mentő nap”-ot rendez felszerelése javára.

— **Kincses Erdély — koldus nép...** Borbély Györgynek az „Aranyosvidék”-ben írt cikkéből olvassuk: „Nincsen a földgolyóbisnak olyan maréknyi területe, mint Erdély: „Hegyeiben annyi kincs van, mennyit nem látsz álmaidban.” Tele van a ritka és legértékesebb arannyal, ezüsttel, marvánnyal; tele van a leghasznosabb sóval rengeteg bő-

ségben; most kibuggyant harmadiknak, bányászás nélkül is, Istennek ingyen adományaként a hatalmas és hatalmasra tehető földgáz, a Mezőségen is, a Kuküllő partján is: s E. M. K. E.-ben és székely Társaságokban könyörülő szívek egyesülnek, szövetkeznek társadalmilag, hogy a nyakig kincsekben járó népet megmentés — a földönfutó koldulástól és éhségtől... Csak a bódorgó mennykő tudja megérteni ezt az Istenáldását s a közönséges halandó előtt rejtőzködő, valami magasabb tudomány.”

— **Az eső** 30 R. fokos meleg után e hó 28-án végre megérkezett és nagy cseppekben kiadósan hullott Székelyudvarhelyt.

— **Torda város** közgyűlésén, melyet Zilahi Sebess Andor polgármester elnöklésével tartottak, a képviselőtestület tudomásul vette a vízvezetési egy milliós kölcsön teljes és részletes elszámolásáról szóló tanácsai javaslatot. Megalkották a városi mozgófénykép-színház s tudomásul vették a szervezési, nyugdíj- és villamos szabályrendeletek életbe léptetését. Fogarasi József tanácsosnak teljes nyugdíját (összesen évi 5180 K) és jegyzőkönyvi elismerést szavaztak meg; helyének betöltésére pedig a pályázatot az alispán kihirdette... Dr Dési Olivér ügyvédet már jelölték is tanácsosnak.

— **Ismeretterjesztő Társaság** alakult Csikszeredában Kassay Lajos főigmn. igazgató elnöksége alatt. Szlávik Ferenc tanárt pedig főtitkárnak választották, aki az alapszabálytervezetet felolvastván, azt némi módosítással a közgyűlés elfogadta és jóváhagyásra való felterjesztésével az elnökséget megbízta. A tagok száma már eddig 150, de kilátás van reá, hogy ez megháromszorosodik.

— **A nagykorösi saláta** naponta legkevesebb 10 ezer korona bevételt hajt a termelőknek. Ez évi április 24-től május 1-ig 53, május 1-től 8-ig, tehát 8 nap alatt 98 vagonnal szállítottak Budapestre, de 53 kocsival Bécsbe, Brünnbe és Grácba is. Vajjon mikor lesz nekünk a Székelyföldön ehhez hasonló mezőgazdasági kivitelünk; mert hogy lehetne, az kétségtelen. Csak meg kellene csinálni, ha volna arravaló szervező- és vezetőség...

— **Az E. K. E. tordai fiókosztálya** körében tegnap Dr Szádeczky Lajos egyetemi tanár és Dr Vikár Béla fővárosi muzeumi igazgató, a Kaukázusról vetített képes előadást tartottak. Dr Szádeczky a székelyek eredetének sokat vitatott kérdésével is foglalkozott.

— **Szengáz.** Csikszentgyörgy községben Ficz Sándor szántóföldjén széndioxid gázforrást találtak. Ébner Sándor csiksomlyói természetrajztanár a helyszínén a gáz anyagát megvizsgálta s azt tiszta széndioxidnak találta, kénhidrogén nélkül. Maga a forrás közvetlenül Csikszentgyörgy közelében, nyugati irányban levő kopár magaslaton van.

— **Gazdászági előadás.** Homoródszentmártonban f. hó 24-én nagyszámu hallgatóság előtt Györfi István ig.-tanító tanulságos előadást tartott a peronoszporáról, a levél- és paizstetvekről, a gyümölcsfák terméketlenségéről, trágyázásáról, permeztéséről és nyéséséről. Az előadást beható eszmecsere — ugynevezett „jó beszélgetés” — követte, minek jó hatása mér az előadói teremben észrevehető volt. Társadalmi kérdéseinkben is nagy szükség van tapintatosan irányított beszélgetésekre!

— **Emelkedik a tandíj is.** Az erdélyi róm. kath. státus igazgatósága elhatározta, hogy összes gimnáziumaiban ez évi szeptembertől kezdve — mérsékelten — felemeli a tandíjat.

— **A paradicsom öntözés nélkül is igen jól megterem.** Legcélszerűbb, ha kifejtett, erőteljes palántákat ültetünk s azokat 25—30 cm. mély lyukba helyezzük. Az elültetés-kor egyszer jól meg kell öntözni, de már azután fölösleges.

— **Szociális tanfolyam.** Május hó 22. és 23-án folyt le az E. G. E. szociális tanfolyama Dicsőszentmártonban, amely Erdélyben a második volt. A tanfolyamon ezuttal alsófehérs-, hunyad- és kisküküllőmegyei papok, tanítók és jegyzők vettek részt nyolcvanán, részben az állam, részben pedig a vármegyei gazdasági egyesületek támogatása mellett. A tanfolyam hallgatói báró Kemény Ákos főispán, gazd. egyt. elnök üdvözölte melegen és az előadások fotózatát Tokaji László az E. G. E. titkára nyitotta meg, a népek nemzeti és gazdasági irányban való vezetéséről tartott előadásával. Utána Dr. Cséser Lajos gazd. tanár tartott gazdag tapasztalatokon alapuló értékes előadást a gazdakörökről, majd Dr. Leyfried Károly gazd. ak. tanár a szövetkezésekről. A második napon d. e. előadást tartottak: Dr. Nagy Endre szolnok-dobokamegyei gazd. egyleti titkár, több oldalról megvilágítván azt, hogy leher a népet szépszerével a faluhoz kötni Török Bálint torda-aranyos-vármegyei gazd. egyleti titkár ismertette az állam és társadalom által a kiscsángák részére nyújtott különféle irányú támogatásokat, majd Jászberényi András beszélt a legtöbb jövedelmet nyújtó termelési ágáról. Délután Kovácsy Jenő kisküküllőmegyei gazd. egyleti titkár közbejárására a hallgatóság Bergleiter József szől.- és bor. felügyelő kalazolása mellett, megtekintették az új állami közpincét. A szemle költséggel volt egybekötve, melynek befejeztével báró Kemény Ákos egyleti elnök főispán a tanfolyamot berekesztette.

— **A jótékony Royal.** Pünköst harmadik napján este Székelyudvarhelyt, a Royal nagy mozgó jótékony célú előadást tart igen érdekes műsorral az atyhai tüzkárosultak felsegítésére. Az összes tisztá jövedelem a tüzkárosultaké lesz s épen ezért ajánljuk a közönség figyelmébe.

— **A kolozsvári vonós-négyes** ma Tordán, a Vigadóban, Sárosi János zenetanár vezetésével kezdi meg művészi körútját. Műsorán Haydn, Mozart, Mendelssohn és közben K. Pallos István tordai tanár „Ab-laka alatt” c. vonós-négyese van, a melyet állandó műsorpontul visznek magukkal körutjukra.

— **Üzleti tisztességet védő egyesület** is alakult Budapesten (V. Szemere-u. 6.), amelynek az a célja, hogy a védjegy tulajdonosok bel- és külföldi érdekeit ápolja s előmozdítsa, az ipari tulajdonjog védelmét célzó törekvéseket a megvalósításhoz segítse, valamint tagjainak a gyakorlati életben előforduló sérelmeiről a közvéleményt, kormányt és a törvényhozást tájékoztassa, végül pedig a sérelmek orvosolása ügyében eljár.

— **Orbán napja.** Mint Tordai tudósítónk jelenti, torda-aranyosban is az idő annyira felmelegedett, hogy Orbán napja semmiben sem okozott kárt; bár félős volt hogy a május 4-iki fagy után újabb fagyások lesznek.

— **A Székelyföld és székely nagyjaink.** Péter János dr. szerkesztése mellett irták többen. Képekkel 249 l. Kiadja Turóczi István Kézdivásárhelyt, Az ára 3 K, egyszerűbb papíron 2 K. Kötött példány 60 fillérral több. Ez a székely érdeki mű már megjelent és minden könyvesboltban kapható. Ismertetésére még visszatérünk.

— **Erdélyi orsz. kirakóvásárok** június hó 2-án Bethlen, Kápolnokmonostor, Küküllővár, Lekence, Bözöd, Brád, Zám, 3-án Bonyha, Dés, 4-én Fogaras, Szászváros, 5-én Barót, Orlát, Topánfalva, 6-án Mártonfalva, Oláhláposbánya, 8-án Etéd, Felvincz, Marosillye, Márkod, Mezőbodon, Monora, 9-én Csákgörbő, Magyarnagyzsombor, 12-én Gyalakuta, 13-án Almakerék, Kolozsvár, Nagyekemező, Petele, 14-én Szelistye, 15-én Gyergyószentmiklós, Marosvásárhely, Nagybaczon, Nagysink, Székelyudvarhely.

— **A „Turul” Cipőgyár R. T.** óriási arányainál fogva méltán illeszkedik az európai legnagyobb cipőgyárak mellé. Gyártmányai ugy kiváló elegancia, mint kifogástalan kivitel és minőségük folytán kivételes helyt biztosítottak maguknak, mivel szemben rendkívüli jutányosságuk bámulatba ejti a közönséget. A vállalat a modern technika legújabb vívmányai birtokában 20.000 pár cipőt gyárt hetenként, melyeket 130 saját, ugy hazánkban, valamint külföldön fennálló fiókelárusító-telepein hoz forgalomba. Székelyudvarhelyt Kossuth-u. 9. sz. alatt fennálló fiókjában a legutóbbi újdonságok nagy választékban a közönség rendelkezésére állanak és ajánlatos, hogy tekintettel a pünköst előtti forgalomra, mindenki szükségletét mielőbb fedezze.

— **Zarándok-kölnöponat Lourdesba.** Gróf Mailáth, gróf Zichy, Fischer-Golbrie és Balázs Lajos me-

gyes püspökök védnöksége alatt egy nagyobb papi bizottság gondos rendezésében Pádua—Róma—Lourdes—Páris és Mária-Eensiedeln érintésével f. é. július hó 24-én indul Budapestről. Jelentkezni június hó 15-ig lehet Gaibl Sándor p. praelátus, apát kanonoknál (Pozsony, Káptalan u. 3.), aki programokat díjtalanul küld az érdeklődőknek.

20-adik évfolyam. 20-adik évfolyam SZÉKELYORSZÁG („Székely-Udvarhely”)

Csik-, Háromszék-, Maroslorda-, Torda-aranyos- és Udvarhely-vármegyék pártoktól független, székely érdeki újsága a székelység előharcosa. Szerkeszti s kiadja BETEGH PÁL lapitáldonos. Előfizetési ára egész évre 10 K. félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér.

E nap

Szerda,
április hó
1
Hugó pk.

az új évnegyed kezdete. Ha előfizetése lejárt, siesen azt megújítani, hogy a „Székelyország” b. címere ezután is pontosan érkezék testvéri törekvés alapján, a nemzetföntartó elem boldogulásának forrásait feltárni, felszinen tartani a mult, jelen és jövő tárgyilagos, politikától mentes, szigoruan igazságos, szeretetteljes latolgtatásával. — Aki igaz székely, aki magyar, részt kell vegyen e nemzetet védő nagy munkából!

Mutatószámot bárhova küld a „Székelyország” kiadóhivatala Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. sz. Telefon sz. 15.

— Hol van a szobor-alap?

Ismételten szóvá kell tegyük a Báró Orbán Balázs emlékét megörökíteni szándékozó szobor-alap ügyét. Legutóbb a „Székelyország” folyó évi 15. számában megneveztük a Székelykereszturon alakult teljes szervezetű szoborbizottság vezéreit. E szerint Sándor János nyug. unitár, gimn. igazgató elnök, Pap Mózes mostani igazgató jegyző és Barabás Lajos pénztárnok volt. A szoborbizottság érdemes jegyzőjét: Pap Mózes székelykereszturi unitár, gimnáziumi igazgató urat itt, a nyilvánosság előtt, arra kértük, legyen szives a szoborbizottság mai állapotáról és főképen az annak idején befolyt összegek hol-létéről felvilágosítást nyújtani. Ezt a közérdekű felvilágosítást nem kaptuk meg; noha mi a „Székelyország” fennebb említett számát az igazgató urnak elküldöttük. Mi a hallgatást válasznak nem tekinthetjük s miután a „Székelyország” a székely érdekek előharcosa, Báró Orbán Balázs pedig a Székelyföldnek elvülhetlen érdemű nagy fia volt, joggal elvárhatjuk, hogy a hazafias ügyet szolgáló szoborbizottság vezére: a nyilvánosság előtt most már haladéktalanul elszámoljanak.

— **Az Apolló nagy mozgó** ma (vasárnap) és hétfőn két előadást tart: d. u. 4 és este 8 órakor.

Turaut a kárpátokban 1914.

Ez volt a hivatalos címe annak a nagyszabásu automobil-versenynek, melyet a Királyi Magyar Automobil Club kitünő vezetősége május 24-31-ig rendezett s a mely ma nyerebe fejezést a kiindulási pontra Budapest fővárosba való visszatéréssel.

Az első kocsi szerdán d. e. 11 óra 20 perckor robogott be Székelyudvarhelyre, hol messzemenő közbiztonsági és örvendetes köztisztasági intézkedéseket tett Szakáts Zoltán rendőrfőkapitány s a mellécsatlakozott Dr. Ferenczy Béla alkapitány, Balabán Ágoston polgári biztos, ugyszintén Dobó Zoltán főreáliskolai tornatanár vezetésével a derék cserkész-csapat működött közre.

Minden egyes kocsit a Kuvár-hegy tetején figyelő cserkész-zászlós előre jelzett és akkor a kürtös cserkész adta meg a jelt. Az érkezőket pedig a Kosuth-utca gyalogjáróján összesereglett közönség éljenzéssel, virágcsokrokkal, a Budapest-szálló előtt Kónya Jancsi zenekara Rákóczi-üdvözlővel fogadta.

A minden dicsőretet megérdemlő székelyudvarhelyi rendezésben Ugron János főispán, Dr. Sebesi János alispán, Soó Domokos polgármester helyettes, Lakatos Tivadar gazdasági tanácsos, Dr. Szabó József városi főjegyző, Lendvay Endre v. mérnök is résztvettek.

Az összes kocsik minden baleset okozása nélkül érkeztek be s a Budapest szállóban és Barkóczy Albert éttermében történt ebéd után utaztak tovább a Csikszereda felé vonuló gyönyörű természeti panorámát nyújtó állami utvonalon.

Ez a tura-ut emlékünkhöz idézi a Székelyudvarhelyt több évvel ezelőtt megindított akciót egy Automobilközlekedési Részvénytársaság létesítésére. Ha azt akkor sikerült volna megteremtünk, mennyire más képe volna e vidék idegen forgalmának! De hát itt az élehetlenség rettenetes.

Szerk. üzenetek.

Kiváncsinak. Azon kérdésére, hogy albisi Bakcsy Kornél barátunk, a Magyar Tudósító volt szerkesztő-tulajdonosának 150 akre amerikai „ingyen föld”-je, ami területszámításunk szerint mennyit tesz ki, a következőkben válaszolhatunk: Miután egyakre 4046 egész és 78 tized négyzetméter, az egész terület, vagyis 150 akre=105 és fél 1000 négyzetgöles kataszteri hold területre tehető.

N. I. N. Közleményeit székely testvéri szeretettel várjuk, mert azon a téren, ahol ön mozog, társadalmi életünk végtelenül hátramaradt. Új csapáson előre haladni, de a kipróbált régint megbecsülni, ez ami törekvésünk.

Nyomtatta és kiadja BETEGH PÁL
könyvnyomtató int. Székelyudvarhelyt.

Borbély- és fodrász

termemet a mai kor igényeihez képest ujonnan átalakítottam. A n. é. közönség szives pártfogását továbbra is kérve, vagyok kész szolgálattal: **György Viktor** borbély és fodrász **Székelyudvarhelyt**, Deák-tér, kollegium épület. — **Egy jó családból való fiut tanulónak felveszek.**

BUTOR.

Aki jó és tartós butort akar vásárolni, az forduljon hozzám **BALÁZS KÁROLY** butor kereskedőhöz, hol raktáron vannak rengek kivitelű koris, eseresznye, lögy, szil és díofa háló szőnyök és ebédlőberendezések vas- és rézbutorok, márvány mosdók és felszerelések. Saját műhelyemben készülő szilés és tartós kárpitos áruk, szalon és angol bőrgarnitúrák és esztergályos áruk. Minden munka jótállás és szigorú felügyelet mellett készül! A helybeli árap érdekében szives pártfogást kér.

Balázs Károly

asztalos, esztergályos, kárpitos és butorkereskedő.

Vizsgai íráslapok

legfinomabb papiroson, olcsó árban beszerezhetők **BETEGH PÁL** könyv-, zenemű-, papiros-, író- és rajzszekereskedésében **Székelyudvarhelyt**.

Tanító vagy? Akkor használd a Módszeres Szépirási Irkákat, melyeket a székelyudvarhelyi tanítók szerkesztettek. Eladási árából 10,00 a Tanítók Otthonát illeti. Hét féle mintában 2 és 4 fillér darabja. Páratlanul finom a papirosa, célszerű a beosztása. Kapható **Betegh Pál** kiadónál **Székelyudvarhelyt**.

Székely művek.

1. A csiki székely krónikáról. Két hasonmással és alaprajzzal; ára 1 K 20 fillér.

2. VERGÖDÉS.

(A székely fiu-leány törvény és Dr **Karácsony János**); ára 30 fillér.

3. A Cs. Jósacsalád története.

Képekkel, hasonmásokkal és leszármazási táblákkal; ára 20 K. (Ez a munka kézirat gyanánt szolgál, könyvpiacra nem kerül. Mivel azonban számos székely családról tartalmaz adatokat, az érdekelt családok érdeklődő tagjai részére néhány példányt rendelkezésre bocsát a szerző.)

4. Felelet. Dr Szádeczky Lajos egyetemi tanár urnak „Még egyszer a csiki székely krónikáról” c. ak. székf. felolv.; ára 1 K

5. Adalékok a székelyek régi történetéhez.

ára 1 K 60 f.

A felsorolt műveket írta:

— **JÓSA JÁNOS** —

áll. főgimn. tanár Szamosujvárt, hol azok beszerezhetők.

MAGYAR FÖLDRAJZI INTEZET

VILÁGATLASSZA

SZERKESZTIK:

KOGUTOWICZ KÁROLY Dr és **LITKE AURÉL** Dr.

130 térképlapja 100 fő és 210 melléktérképet tartalmaz, névjegyzéke pedig több, mint 130,000 helynevet. o o

E mű 16 füzetben lesz teljes, melyek havonta jelennek meg s 8-8 térképet tartalmaznak. o o o o o o o

Az egyedüli magyar nagy kézi atlasz, mely a művelt közönség minden ilyen atlással szemben támasztható igényét kielégíti.

Ára a 16 füzetnek illusztrált és értékes szöveggel . . . . . korona 50—
a füzetekhez való díszes félbörgyűjtőtoknak " 10—
Megrendelhető a díszes félbörkötésű kiadás is (megjelenik 1914. októberben) " 60—

Három koronás havi részletfizetésre is kapható. Bővebb felvilágosítást, prospektust, mintalapokat stb. küldenek a könyvkereskedők vagy a kiadó **Magyar Földrajzi Intézet Részvénytársaság** Budapest, V. Rudolf-tér (Margithid, pesti hídfő.)

Unitárius Konfirmációi Em- lékkönyv képekkel. Irta:

Demeter Dénes pap. Kapható a Székelyország kiadóhivatalában Székelyudvarhelyt.

Újságpapíros kiló számra

(nagyobb vételnél kedvezményes ár) olcsón kapható a „Székelyország” kiadóhivatalában Székelyudvarhelyt, Kossuth-u. 31. sz.

NEMESEK

UDVARHELYVÁRMEGYE NEMES CSALÁDJAL.

Szerkesztette: **Pálmay József** családtörténetíró Marosvásárhely. Magyarország Cimeres Könyvének ügyvezető szerkesztője. Ára füzve 16 K. Kapható **Betegh Pál** könyvkiadónál Székelyudvarhelyt. E díszesen kiállított, családi cimerekkel dús illusztrált mű, igen becses családtörténeti adatokat foglal magában.

Szemere László

Madártani

állomása

Csíkzsögöd.

Mint preparáló intézet rendelkezésére áll a nagyközönség- és intézeteknek Nemesek madarak, de

bármily nagyságu emlősök fej- és szőnyegkidolgozások és két-áltúak dermoplastikai kidolgozására is elsőrendű szakérő van alkalmazva, tehát ezen munkák is mindig és korlátlan mennyiségben elfogadtnak.

Mesterséges fészekodvak.

(A lőtt madarak és állatok sebei a száj és orr kóccal eldugandó, a csomaglás előtt a test lehűlését be kell várni, egyébként késedelem nélkül kell postára tenni — illetőleg 10 kilogram súlyon felül vasutragyorsárúként — szilárd vázu ládában fagyapot vagy papíros közé szellősen csomagolva.)

Pünkösdi kuglóf!

Egy világos fej ezen receptet kiógija és kísérletet tesz!

Hozzávaló: 25 dkgr. vaj, 20 dkgr. cukor, 7 tojás, ezeknek fehérjét habra verve, 50 dkgr. buzaliszt, 1 csomagocska **Dr Oetker-féle sütőpor**, 10 dkgr. mazsola, 10 dkgr. fekete szőlő, 5 dgr. citrónát. Egy fél citromnak a lereszelt sárgája, kevés só, $\frac{1}{8}$ literig tej.

Készítés: A vaját keverd habosan adj cukrot, tojássárgát, tejet, sót, lisztet hozzá, vegyítsd össze a sütőporral és azután a mazsola, a fekete szőlő, a citrónát, a citromsárga és a tojás habbal. A keveréket helyezd egy zsirral kikent és mandulával behintett formába és süsd a kuglófot egy és fél óráig.

Jegyzet: A tésztahoz adj annyi tejet, míg a kanálról vastagon lefolyik.

Vasárnapi

Könyv

Kiadja az Országos Közművelődési Tanács

Minden héten egy füzet jelenik meg.

A Vasárnapi Könyv tartalma:

Képek és életrajzok a munka, a tudás a történet kiváló egyéniségeiről.

Útleírás, földrajz, történet.

Ipar, technika- és természet-tudomány. Fizikai és vegyszeti ismeretek. Az ipari találmányok és újítások magyarázása a modern technika vívmányai. Tájékoztató a fejlődő gazdasági élet új eszközeiről.

Hasznos tudnivalók. Az egészség megővéséről, az élelmiszerekről. Népszerű törvényt magyarázatok. Egy példányt félévre 1 K 50 fillérért minden szombaton bérmentve küld az Országos Közművelődési Tanács Budapest, IV., Ferenciek tere 3.

A HAZAI CIPŐIPAR TERÉN
ELSŐ HELYEN ÁLLNAK
A VILÁGHÍRŰ

Turul CIPŐK

TURUL CIPŐGYÁR R.T.
A MONARKIA LEGNAGYOBB
CIPŐGYÁRA.

Cikk 259 Chevreau füzőcipő . . . K 10-
• 287 Chevreau Goodyear . . . K 13-50
• 6095 Chevreau Goodyear.
la minőség . . . . . K 15-

FIORARAKTAR,
SZÉKELYUDVARHELY
KOSSUTH-UTCA 9.

Cikk 92 Box füzőcipő . . . . . K 10-50
• 801/2 Chevreau füzőcipő . . . K 11-
• 6085 Box füzőcipő American
Style . . . . . K 12-
• 110 Chevreau Goodyear . . . K 13-

Cikk 405K Chevreau gombos-
felcipő . . . . . K 9-
• 483 Chevreau Goodyear K 11-50
• 416 Chevreau Goodyear
la minőség . . . . . K 14-

Cikk 402 Chevreau félcipő . . . K 9-
• 401 Chevreau Goodyear K 12-
• 426 Barna Chevreau
Goodyear . . . . . K 13-

Cikk 349 Chevreau gomboscipő K 11-
• 346 Barna Chevreau,
Goodyear . . . . . K 12-
Cikk 369 Chevreau Goodyear K 14-50
• 1555 Lakkszövetbetéttel K 16-50

Ingyen
ADUNK
HASZNÁLATRA
MŰVESZI KIVITELŰ TŰZ ÉS
BETÖRÉSMENTES, ÚJ PANGÉL
TAKARÉKPERSELYT
BÁRKINEK
Trijon
PESTMEGYEI
TAKARÉKPENZTÁR R.T.
BUDAPEST, IV. KÖTŐ-UTCA 8.

1848 crediti angol, francia és amerikai
totalit modelt közzé a **BUDAPESTI**
BAZÁR egy évfolyamában. Előfize-
tési ára: negyedévre 250 korona. Ingyen mutar-
ványszámot küld a „**Budapesti Bazar**”
Budapest, VIII. Baross utca 22. (Bpesti Bazar ház.)

Ne feledje el,

hogy hirdetések gondos át-
o vasása önnök valószínűleg
hasznára lesz.

Aki a „Székelyország”-ban
hirdet, annak sikere van
hirdetés szövegezésben szive-
sen segítünk. Hirdetőnkél
történi megrendeléseinek és
bevásárlásánál — saját érde-
kében — a „Székelyország”-ot
felemlíteni sziveskedjék.

Imakönyvek igen nagy választékban olcsó árak mellett kaphatók róm. kath. és ref. hívők számára a „Székelyország” kiadóhivatalában

Követeljük minden kávéházban, vendéglőben, olvasó- és társaságokban

Üzletmegnyitási jelentés.

Van szerencsénk a n. é. közönséget ezton is értesíteni, hogy 1914. évi március 1-én

Székeludvarhelyt,
Kossuth-utca 2-ik szám alatt a
o Flórián Bogdán házában o

ÜZLETHELYISÉGET

nyitottunk. o o o o Ez alkalommal kérjük, hogy
Eredeti Singer varrógépekben

tűkben, olajban, fonalakban és selyemben mutatkozó szükségletének fedezése végett hozzánk fordulni sziveskedjék. Kiváló tisztelettel:

Singer Co. varrógép rész. társ.
Székelyudvarhely

„Székelyország”-ot.

Javításmentes lefödések és falburkolások

Eternit

PALABÓL

Csak akkor valódi ha minden lapon az **Eternit** törvényileg védett szövegdjegy dombornyomásban látható.

ETERNIT-MŰVEK
HATSCHÉK LAJOS
BUDAPEST
VI. ANDRÁSSY-UT 33.
GYÁR: NYERGESÚJFALU.

KÉRJEN
MINTÁT ÉS ÁRJEGYZÉKET.

Elárusító: RIEMER K. GUSZTÁV, SZÉKELYUDVARHELYT